

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

15 päivänä syyskuuta 2022*

[Teksti oikaistu 28.10.2022 annetulla määräyksellä]

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 2004/38/EY – Unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella – 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohta – Käsite ”unionin kansalaise[n], joka on ensisijainen oleskeluoikeuden haltija, [muut perheenjäsenet, jotka asuvat] samassa taloudessa tämän kanssa” – Arviointiperusteet

Asiassa C-22/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Supreme Court (ylin tuomioistuin, Irlanti) on esittänyt 13.1.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.1.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

SRS ja

AA

vastaan

Minister for Justice and Equality,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Jürimäe sekä tuomarit N. Jääskinen, M. Safjan, N. Piçarra (esittelevä tuomari) ja M. Gavalec,

julkisasiamies: G. Pitruzzella,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– SRS ja AA, edustajinaan K. Berkeley, solicitor, M. Flynn, JC, ja C. O’Dwyer, SC,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

- [sellaisena kuin se on oikaistuna 28.10.2022 annetulla määräyksellä] Minister for Justice and Equality, asiamiehinään M. Browne, A. Joyce ja J. Quaney, avustajinaan D. Brett, D. Conlan Smyth, SC, ja T. O'Connor, BL,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vlácil,
- Tanskan hallitus, asiamiehinään J. Nymann-Lindegren ja M. Søndahl Wolff,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja J. M. Hoogveld,
- Norjan kuningaskunta, asiamiehinään J. T. Kaasin ja H. Ruus,
- Euroopan komissio, asiamiehinään E. Montaguti ja J. Tomkin,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.3.2022 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77) 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain yhtäältä SRS ja AA ja toisaalta Minister for Justice and Equality (oikeus- ja tasa-arvoministeri, Irlanti) ja joka koskee oleskeluluvan epäämisestä tehdyn päätöksen laillisuutta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2004/38 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Perheen yhtenäisyyden säilyttämiseksi laajemmassa merkityksessä ja jollei kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellosta muuta johdu, vastaanottavan jäsenvaltion olisi kansallisen lainsäädäntönsä valossa tarkasteltava niiden henkilöiden asemaa, jotka eivät kuulu tämän direktiivin mukaisen perheenjäsenen määritelmän piiriin ja joilla siten ei ole automaattista oikeutta maahantuloon ja oleskeluun vastaanottavassa jäsenvaltiossa, jotta se voi päättää, voidaanko tällaisille henkilöille myöntää maahantulo- ja oleskeluoikeus, ottaen huomioon heidän suhteensa unionin kansalaiseen tai muut olosuhteet, kuten heidän taloudellinen ja fyysinen riippuvuutensa unionin kansalaisesta.”

4 Direktiivin 2 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät”, 2 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

2) ’perheenjäsenellä’:

- a) aviopuolisoa;
- b) kumppania, jonka kanssa unionin kansalainen on rekisteröinyt parisuhteen jonkin jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, jos vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännössä rekisteröity parisuhde rinnastetaan avioliittoon, ja vastaanottavan jäsenvaltion asiaa koskevassa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti;
- c) unionin kansalaisen alle 21-vuotiaita tai hänestä riippuvaisia jälkeläisiä suoraan etenevässä polvessa samoin kuin unionin kansalaisen aviopuolison tai b alakohdassa tarkoitetun kumppanin vastaavanlaisia jälkeläisiä;
- d) unionin kansalaisesta riippuvaisia sukulaisia suoraan takenevässä polvessa samoin kuin unionin kansalaisen aviopuolison tai b alakohdassa tarkoitetun kumppanin vastaavanlaisia sukulaisia.”

5 Direktiivin 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Henkilöt, joihin tätä direktiiviä sovelletaan”, säädetään seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin unionin kansalaisiin, jotka siirtyvät toiseen jäsenvaltioon tai oleskelevat toisessa jäsenvaltiossa kuin jonka kansalaisia he ovat, sekä heidän 2 artiklan 2 alakohdassa määriteltyihin perheenjäseniinsä, jotka tulevat heidän mukanaan tai seuraavat heitä myöhemmin.

2. Vastaanottavan jäsenvaltion on kansallista lainsäädäntöään noudattaen helpotettava seuraavien henkilöiden maahanpääsyä ja oleskelua, tämän kuitenkaan rajoittamatta heillä mahdollisesti olevaa henkilökohtaista oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun:

- a) muut kuin 2 artiklan 2 alakohdan määritelmän mukaiset unionin kansalaisen perheenjäsenet näiden kansalaisuuteen katsomatta, jos he lähtömaassaan ovat sellaisesta unionin kansalaisesta, joka on ensisijainen oleskeluoikeuden haltija, riippuvaisia tai asuivat samassa taloudessa tämän kanssa tai jos vakavat terveydelliset syyt ehdottomasti edellyttävät, että kyseinen unionin kansalainen antaa henkilökohtaista hoitoa asianomaiselle perheenjäsenelle;
- b) kumppani, jonka kanssa unionin kansalainen on asianmukaisesti todistetussa pysyvässä suhteessa.

Vastaanottavan jäsenvaltion on tutkittava laajasti kyseisten henkilöiden olosuhteet, ja sen on perusteltava heidän maahanpääsyt tai oleskelunsa mahdollinen epäminen.”

Irlannin oikeus

6 Direktiivi 2004/38 on saatettu osaksi Irlannin oikeusjärjestystä Euroopan yhteisöistä (henkilöiden vapaa liikkuvuus) (nro 2) vuonna 2006 annetulla asetuksella (European Communities (Free Movement of Persons) (No. 2) Regulations 2006, jäljempänä vuoden 2006 asetetus).

- 7 Tämän asetuksen 2 §:n 1 momentissa, jolla direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta saatetaan osaksi kyseistä oikeusjärjestystä, säädetään seuraavaa:

” –

’perheenjäsenen asemaan oikeutetulla’ tarkoitetaan unionin kansalaisen osalta sellaista perheenjäsentä tämän kansalaisuudesta riippumatta, joka ei ole unionin kansalaisen edellytykset täyttävä perheenjäsen ja joka alkuperämaassaan taikka vakinaisen asuinpaikkansa tai aiemman asuinpaikkansa maassa

- a) on riippuvainen unionin kansalaisesta tai
- b) asuu samassa taloudessa unionin kansalaisen kanssa tai
- c) jonka osalta vakavat terveydelliset syyt ehdottomasti edellyttävät, että kyseinen unionin kansalainen antaa henkilökohtaista hoitoa asianomaiselle perheenjäsenelle, tai
- d) joka on kumppani, jonka kanssa unionin kansalainen on asianmukaisesti todistetussa pysyvässä suhteessa.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 8 SRS, joka on syntynyt Pakistanissa vuonna 1978, ja AA, joka on syntynyt Pakistanissa vuonna 1986, ovat serkkuja. SRS muutti perheensä kanssa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan vuonna 1997 ja sai Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisuuden vuonna 2013. AA tuli Yhdistyneeseen kuningaskuntaan vuonna 2010 jatkaakseen siellä Pakistanissa aloittamiaan yliopisto-opintoja. Hänellä oli tällä perusteella neljän vuoden pituinen opiskelijaviisumi, jonka perusteella hän ei saanut työskennellä, ja hän muutti asuntoon, jossa SRS asui.
- 9 SRS ja AA asuivat täten yhdessä muiden muassa SRS:n vanhempien kanssa siihen asti, kun SRS muutti Irlantiin tammikuussa 2015. AA, jonka opiskelijaviisumin voimassaolo päättyi 28.12.2014, seurasi SRS:ää Irlantiin 5.3.2015, kuitenkin viisumitta. He ovat asuneet samassa asunnossa viimeksi mainitusta päivämäärästä lähtien.
- 10 AA haki 24.6.2015 oleskelulupaa oikeus- ja tasa-arvoministeriltä vedoten yhtäältä taloudelliseen riippuvuuteensa SRS:stä ja toisaalta asemaansa SRS:n kanssa samassa taloudessa asuvana perheenjäsenenä. Hakemus hylättiin 21.12.2015 päivätyllä päätöksellä muun muassa sillä perusteella, että ainoastaan SRS:n kansalaistamisen, joka tapahtui helmikuussa 2013, jälkeinen ajanjakso voitiin ottaa huomioon, joten oli katsottava, että SRS ja AA olivat asuneet yhdessä alle kahden vuoden ajanjakson ajan.
- 11 Tammikuussa 2016 AA haki kyseisen päätöksen uudelleentarkastelua toimitettuaan asiakirja-aineistoon muita asiakirjoja sen osoittamiseksi, että hän oli ollut vuoden 2010 heinäkuun ja vuoden 2015 tammikuun välisen ajan riippuvainen SRS:stä. Oikeus- ja tasa-arvoministeri pysytti 15.8.2016 kyseisen päätöksen sillä perusteella, että vaikka SRS ja AA olivat asuneet samassa osoitteessa, ei silti ollut osoitettu, että SRS ”oli tosiasiaa ollut kyseisen kotitalouden pää Yhdistyneessä kuningaskunnassa”.

- 12 SRS ja AA nostivat tällöin High Courtissa (ylempi piirituomioistuin, Irlanti) kanteen 15.8.2016 päivätyin päätöksen kumoamiseksi. He vetosivat siihen, ettei kriteeri ”kotitalouden pää” ollut selvä ja ettei heillä ollut mitään tietoa siitä, miten kyseistä kriteeriä olisi noudatettava. Mainittu tuomioistuin hylkäsi kanteen 25.7.2018 antamallaan tuomiolla ja katsoi, että jotta henkilöä voidaan pitää direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettuna ”unionin kansalaise[n muuna perheenjäsenenä, joka asuu] samassa taloudessa tämän kanssa”, oli osoitettava, että kyseinen unionin kansalainen oli alkuperävaltiossaan ”kotitalouden pää”.
- 13 SRS ja AA valittivat tästä tuomiosta Court of Appealiin (ylioikeus, Irlanti) ja väittivät muun muassa, että High Court oli tulkinnut suppeasti käsitettä ”unionin kansalaise[n muut perheenjäsenet, jotka asuvat] samassa taloudessa tämän kanssa” ja ettei se ollut ottanut huomioon direktiivin 2004/38 muita kieliversioita. Court of Appeal hylkäsi valituksen 19.12.2019 antamallaan ratkaisulla. Se katsoi, että saman katon alla asuvat henkilöt eivät välttämättä asu samassa taloudessa ja että jotta heitä voitaisiin pitää unionin kansalaisen perheenjäseninä, jotka asuvat samassa taloudessa tämän kanssa, heidän on oltava erottamaton osa unionin kansalaisen ydinperheen elämää nyt sekä lähitulevaisuudessa asumalla saman katon alla vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ei kuitenkaan pelkistä käytännön syistä vaan myös emotionaalisen yhteyden vuoksi.
- 14 SRS:lle ja AA:lle myönnettiin lupa valittaa Supreme Courtiin (ylin tuomioistuin, Irlanti) eli ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen. Tämä tuomioistuin rajasi 20.7.2020 valituksen koskemaan direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettua käsitteen ”unionin kansalaise[n muut perheenjäsenet, jotka asuvat] samassa taloudessa tämän kanssa” tulkintaa.
- 15 Kyseinen tuomioistuin tuo esiin tiettyjä eroja direktiivin 2004/38 kieliversioiden välillä mutta toteaa, että kyseisen käsitteen ymmärtämiseksi ilmaisu ”kotitalouden pää” voi vanhanaikaisuudestaan huolimatta olla hyödyllinen. Se myös ehdottaa kyseisen käsitteen yhtenäiseksi tulkittamiseksi useita kriteerejä, kuten samassa taloudessa asumisen kesto ja tarkoitus. Se lisää, että kun otetaan huomioon kyseisen direktiivin tavoite, joka on helpottaa unionin kansalaisten liikkumista, on vielä selvitettävä, olisiko unionin kansalaiselle vähemmän houkuttelevaa siirtyä toiseen jäsenvaltioon, jos hänen kyseisen direktiivin 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettu asianomainen muu perheenjäsenensä ei voisi tulla hänen mukanaan.
- 16 Tässä tilanteessa Supreme Court on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Voidaanko direktiivin [2004/38] 3 artikla[n 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa] käytetty käsite ’samassa taloudessa [unionin kansalaisen] kanssa [asuva henkilö]’ määritellä siten, että sitä voitaisiin soveltaa yleisesti koko [Euroopan] unionin alueella, ja jos voidaan, niin mikä tämä määritelmä on?
- 2) Jos kyseistä käsitettä ei voida määritellä, minkä perusteiden mukaisesti tuomareiden on arvioitava näyttöä, jotta kansalliset tuomioistuimet voivat päättää tiettyjen tekijöiden vakiintuneen luettelon mukaisesti, kuka asuu tai kuka ei asu samassa taloudessa unionin kansalaisen kanssa vapaata liikkuvuutta sovellettaessa?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää kysymyksillään, joita on syytä tarkastella yhdessä, unionin tuomioistuimelta pääasiallisesti tulkintaa direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettusta käsitteestä ”unionin kansalaise[n], joka on ensisijainen oleskeluoikeuden haltija, [muut perheenjäsenet, jotka asuvat] samassa taloudessa tämän kanssa” niiden kriteerien täsmentämiseksi, jotka on tätä varten otettava huomioon.
- 18 Aluksi on korostettava, että vaikka direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa viitataan kansalliseen lainsäädäntöön, tämä viittaus ei koske – kuten Euroopan komissio toteaa kirjallisissa huomautuksissaan – kyseisessä säännöksessä tarkoitettujen henkilöiden määritelmää vaan edellytyksiä, joilla vastaanottavan jäsenvaltion on helpotettava näiden henkilöiden maahanpääsyä ja oleskelua.
- 19 Koska mainittu säännös ei sisällä mitään nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen käsitteen ”unionin kansalaise[n] muut perheenjäsenet, jotka asuvat] samassa taloudessa tämän kanssa” määrittämiseksi, unionin oikeuden yhtenäinen soveltaminen ja yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että säännöstä on tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti ottamalla huomioon paitsi kyseisen säännöksen sanamuodon tavanomainen merkitys myös säännöksen asiayhteys ja sen säännösten tavoitteet, jonka osa säännös on (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2011, Ziolkowski ja Szeja, C-424/10 ja C-425/10, EU:C:2011:866, 32 kohta; tuomio 26.3.2019, SM (Algerialaiseen kafala-järjestelyyn asetettu lapsi), C-129/18, EU:C:2019:248, 50 kohta ja tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 68 kohta).
- 20 Direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan sanamuodon mukaisesta tulkinnasta on heti aluksi palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jossakin kieliversiossa käytettyä unionin oikeuden säännöksen sanamuotoa ei voida käyttää tämän säännöksen ainoana tulkintaperusteena eikä sille voida antaa etusijaa muihin kieliversioihin nähden. Jokaisen unionin oikeuden säännöksen yhtenäisen tulkinnan ja soveltamisen vaatimus edellyttää, että säännöstä ei tarkastella irrallaan ainoastaan yhden kieliversion perusteella vaan että sitä tulkitaan sen säännösten systematiikan ja tarkoituksen mukaan, jonka osa säännös on (ks. vastaavasti tuomio 27.10.1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, 14 kohta ja tuomio 25.2.2021, Bartosch Airport Supply Services, C-772/19, EU:C:2021:141, 26 kohta).
- 21 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että vaikka ilmaisuja, joita käytetään direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan joissakin kieliversioissa, kuten espanjankielisessä (”viva con”), italiankielisessä (”convive”) tai hollanninkielisessä (”inwonen”) versiossa, voidaan tulkita siten, että niissä viitataan pelkkään yhdessä asumiseen saman katon alla, mainitun säännöksen muissa kieliversioissa käytetyillä ilmauksilla tarkoitetaan kotielämää ja kaikkia yhteiseen perhe-elämään samassa kodissa liittyviä toimintoja ja asioita, mikä antaa ymmärtää, että kyseessä on enemmän kuin pelkkä asunnon jakaminen tai pelkkä tilapäinen asuminen yhdessä puhtaasti käytännön syistä. Näin on muiden muassa kyseisen säännöksen tšekinkielisessä (”domácnost”), saksankielisessä (”häusliche Gemeinschaft”), vironkielisessä (”leibkond”), englanninkielisessä (”household”) tai ranskankielisessä (”ménage”), unkarinkielisessä (”háztartás”), portugalinkielisessä (”comunhão de habitação”), slovakinkielisessä (”domácnost”) ja suomenkielisessä (”samassa taloudessa”) versiossa.

- 22 Lisäksi on korostettava, että direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan sanamuodossa ei ole mitään, minkä perusteella voitaisiin katsoa, että kyseisen säännöksen tulkitsemiseksi olisi turvaututtava käsitteeseen ”kotitalouden pää”. Tämä nimittäin merkitsisi käytännössä – kuten julkisasiamies on täsmentänyt ratkaisuehdotuksensa 34 kohdassa – sellaisen lisäkritterin asettamista, josta ei säädetä kyseisen säännöksen sanamuodossa.
- 23 Direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan sellainen sanamuodon mukainen tulkinta, että jotta ”muu perheenjäsen” voisi kuulua tämän säännöksen soveltamisalaan, hänellä on oltava asianomaiseen unionin kansalaiseen sellainen side, joka merkitsee enemmän kuin pelkkää yhdessä asumista puhtaasti käytännön syistä, saa tukea kyseisen säännöksen asiayhteydestä. Mainitussa säännöksessä tarkoitetuissa kahdessa muussa tapauksessa, luettuina kyseisen direktiivin johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen valossa, nimittäin viitataan tilanteeseen, jossa ”muu perheenjäsen” on riippuvainen unionin kansalaisesta. Ensimmäinen tapaus, jossa tämä muu perheenjäsen on riippuvainen unionin kansalaisesta, koskee taloudellisen riippuvuuden tilannetta. Jälkimmäisessä tapauksessa eli siinä, jossa vakavat terveydelliset syyt ehdottomasti edellyttävät, että kyseinen unionin kansalainen antaa henkilökohtaista hoitoa asianomaiselle ”muulle perheenjäsenelle”, viitataan nimenomaisesti fyysisen riippuvuuden tilanteeseen. Tässä asiayhteydessä tapaus, joka on kyseessä pääasiassa – eli jossa muu perheenjäsen asuu samassa taloudessa unionin kansalaisen kanssa –, on ymmärrettävä niin, että sekin koskee sellaista riippuvuustilannetta, joka perustuu nyt käsiteltävässä asiassa siihen, että kyseisten kahden henkilön välillä on kiinteä ja vakaa henkilökohtainen side.
- 24 Tällainen tulkinta saa lisäksi tukea päämäärästä, jota tavoitellaan direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdalla, luettuna mainitun direktiivin johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen kanssa, jossa täsmennetään, että kyseisen direktiivin tavoitteena on ”perheen yhtenäisyyden säilyttämi[nen] laajemmassa merkityksessä” siten, että helpotetaan niiden henkilöiden maahanpääsyä ja oleskelua, joilla siitä huolimatta, etteivät he kuulu yhteenkään kyseisen direktiivin 2 artiklan 2 alakohdassa määritellyistä unionin kansalaisen ”perheenjäsenen” kategorioista, on kuitenkin unionin kansalaiseen kiinteät ja vakaat perhesiteet erityisten tosiasiallisten olosuhteiden vuoksi (ks. vastaavasti tuomio 5.9.2012, Rahman ym., C-83/11, EU:C:2012:519, 32 kohta ja tuomio 26.3.2019, SM (Algerialaiseen kafala-järjestelyyn asetettu lapsi), C-129/18, EU:C:2019:248, 60 kohta).
- 25 Toisin kuin direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdassa määritellyillä unionin kansalaisen perheenjäsenillä kyseisen direktiivin 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitetuilla unionin kansalaisen ”muilla perheenjäsenillä” ei ole oikeutta tulla unionin kansalaisen vastaanottaneeseen jäsenvaltioon ja oleskella siellä, vaan heillä on mahdollisuus saada tällainen oikeus, kuten kyseisen direktiivin johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan, ”ottaen huomioon heidän suhteensa unionin kansalaiseen tai muut olosuhteet, kuten heidän taloudellinen ja fyysinen riippuvuutensa unionin kansalaisesta”. Tätä varten kyseisillä ”muilla perheenjäsenillä” on saman direktiivin 3 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan nojalla menettelyllisiä takeita, eli heidän on saatava maahanpääsy- ja oleskeluhakemuksestaan päätös, jonka on perustuttava heidän henkilökohtaisten olosuhteidensa tutkimiseen laajasti, jossa on otettava huomioon kaikki näille olosuhteille ominaiset erityiset seikat ja joka, jos hakemus hylätään, on perusteltava (ks. vastaavasti tuomio 5.9.2012, Rahman ym., C-83/11, EU:C:2012:519, 19–22 kohta ja tuomio 26.3.2019, SM (Algerialaiseen kafala-järjestelyyn asetettu lapsi), C-129/18, EU:C:2019:248, 62 kohta).

- 26 On siis niin, että jotta ”muun perheenjäsenen” voitaisiin direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla katsoa asuvan samassa taloudessa sellaisen unionin kansalaisen kanssa, jolla on oleskeluoikeus vastaanottavassa jäsenvaltiossa, hänen on esitettävä kiinteästä ja vakaasta henkilökohtaisesta siteestä kyseiseen unionin kansalaiseen sellainen näyttö, joka osoittaa, että näiden kahden henkilön välillä on tosiasiallisen riippuvuuden tilanne ja että heidän jakamaansa yhteistä kotielämää ei ole aiheutettu siinä tarkoituksessa, että mahdollistettaisiin jäsenvaltioon pääsy ja siellä oleskelu (ks. vastaavasti tuomio 5.9.2012, Rahman ym., C-83/11, EU:C:2012:519, 38 kohta).
- 27 Tällaisen siteen olemassaolon arvioimiseksi sukulaisuussuhde unionin kansalaisen ja hänen asianomaisen muun perheenjäsenensä välillä on kyllä huomioon otettava seikka. Kuten julkisasiamies on pääasiallisesti korostanut ratkaisuehdotuksensa 40 ja 41 kohdassa, huomioon on kuitenkin myös otettava – kullekin tapaukselle ominaisten olosuhteiden mukaan – kyseessä olevan perhesuhteen kiinteys sekä kyseisten kahden henkilön välillä olevan siteen vastavuoroisuus ja voimakkuus. Tämän siteen on oltava sellainen, että jos asianomainen muu perheenjäsen olisi estynyt asumasta samassa taloudessa unionin kansalaisen kanssa vastaanottavassa jäsenvaltiossa, tämä vaikuttaisi ainakin jompaankumpaan näistä kahdesta henkilöstä.
- 28 Ei kuitenkaan voida edellyttää, että kyseinen side olisi sellainen, että unionin kansalainen luopuisi liikkumisvapautensa käytöstä, jos hänen kyseinen muu perheenjäsenensä ei voisi tulla hänen mukanaan tai seurata häntä myöhemmin vastaanottavaan jäsenvaltioon. Tällainen vaatimus nimittäin merkitsisi sitä, että direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettu asianomainen ”muu perheenjäsen” rinnastettaisiin kyseisen direktiivin 2 artiklan 2 alakohdassa nimenomaisesti mainittuihin perheenjäseniin.
- 29 Unionin kansalaisen ja hänen asianomaisen muun perheenjäsenensä välisen yhteisen kotielämän kesto on myös tärkeä seikka, joka on otettava huomioon vakaan henkilökohtaisen siteen olemassaolon arvioimiseksi. Tämä kesto on voitava määrittää riippumatta ajankohdasta, jona unionin kansalaisen asema on saatu. Direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdasta, tulkittuna direktiivin johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen valossa, nimittäin ilmenee, että kyseisten kahden henkilön välisen henkilökohtaisen siteen vakauden arvioimiseksi on otettava huomioon paitsi kyseisen aseman saamisen jälkeinen ajanjakso myös sitä edeltänyt ajanjakso.
- 30 Esitettyihin kysymyksiin on siis vastattava, että direktiivin 2004/38 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että tässä säännöksessä mainitulla käsitteellä ”unionin kansalaise[n], joka on ensisijainen oleskeluoikeuden haltija, [muut perheenjäsenet, jotka asuvat] samassa taloudessa tämän kanssa” tarkoitetaan henkilöitä, joilla on kyseiseen unionin kansalaiseen riippuvuussuhde sellaisten kiinteiden ja vakaiden henkilökohtaisten siteiden perusteella, jotka ovat muodostuneet saman kodin piirissä sellaisen yhteisen kotielämän yhteydessä, jossa on kyseessä enemmän kuin pelkkä tilapäinen puhtaista käytännön syistä määräytyvä yhdessä asuminen.

Oikeudenkäyntikulut

- 31 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohtaa

on tulkittava siten, että

tässä säännöksessä mainitulla käsitteellä ”unionin kansalaise[n], joka on ensisijainen oleskeluoikeuden haltija, [muut perheenjäsenet, jotka asuvat] samassa taloudessa tämän kanssa” tarkoitetaan henkilöitä, joilla on kyseiseen unionin kansalaiseen riippuvuussuhde sellaisten kiinteiden ja vakaiden henkilökohtaisten siteiden perusteella, jotka ovat muodostuneet saman kodin piirissä sellaisen yhteisen kotielämän yhteydessä, jossa on kyseessä enemmän kuin pelkkä tilapäinen puhtaista käytännön syistä määräytyvä yhdessä asuminen.

Allekirjoitukset